

โรคพิษสุนัขบ้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่เขตสาธารณสุขที่ 13 ยังเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า เนื่องจากพบผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าติดต่อกันทุกปี โดยพบในปี 2542-2551 จำนวน 13 ราย, 6 ราย, 4 ราย, 5 ราย, 3 ราย, 1 ราย, 1 ราย, 2 ราย, 3 ราย และ 1 ราย ในปี 2550 มีผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า 2 ราย ที่ อ.นางรอง และ อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ จ.สุรินทร์ พบผู้ป่วยเสียชีวิต 1 รายที่ อ.เมือง ในเดือน ก.ย.50 สำหรับปี 2551 มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต 1 ราย ที่ อ.ศรีขรภูมิ จ.สุรินทร์ การตรวจหาสัตว์พบเชื้ออยู่ระหว่างร้อยละ 6-50 ของสัตว์ที่ส่งตรวจ และอัตราการถูกกัดของประชากรในพื้นที่เขตสาธารณสุขที่ 13 ปี 2549 เท่ากับร้อยละ 1.46 (100 คน จะถูกสัตว์กัดประมาณ 1-2 คน)

ตารางที่ 1 จำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปี พ.ศ.									
	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
นครราชสีมา	9	1	2	1	1	0	0	0	0	0
ชัยภูมิ	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
บุรีรัมย์	3	3	0	2	0	1	0	1	2	0
สุรินทร์	1	1	2	2	1	0	1	1	1	1
รวม	13	6	4	5	3	1	1	2	3	1

ที่มา : รายงาน 506 ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ข้อมูล ณ วันที่ 19 มี.ค.52)

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ถูกสัตว์กัด (อัตราการถูกกัด) เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปี พ.ศ.		
	2544	2548	2549
นครราชสีมา	1.63	2.37	1.24
ชัยภูมิ	1.84	1.87	1.37
บุรีรัมย์	1.77	2.21	1.9
สุรินทร์	1.40	1.34	1.33
ภาพรวม	1.75	2.00	1.46

ที่มา : จากการประเมินผลการดำเนินงาน โดยกลุ่มโรคติดต่อทั่วไป

ตารางที่ 3 ร้อยละของการตรวจพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ที่ส่งตรวจ เป็นรายจังหวัด

จังหวัด	ปี พ.ศ.			
	2543	2544	2545	2546
นครราชสีมา	8.06	7.64	5.58	8.39
ชัยภูมิ	23.91	18.52	13.04	4.76
บุรีรัมย์	38.64	69.05	47.36	48.15
สุรินทร์	44.00	40.00	7.14	12.5
ภาพรวม	29	34.00	18	18

ที่มา : กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์/กรมปศุสัตว์

ตารางที่ 4 ร้อยละของการได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ในคนและในสุนัขที่มีอายุ 3 เดือนขึ้นไป

แยกเป็นรายจังหวัด ปี พ.ศ.2549

จังหวัด	พ.ศ.2549	
	การได้รับวัคซีนในคน	การได้รับวัคซีนในสุนัข
นครราชสีมา	83.78	75.65
ชัยภูมิ	67	53.31
บุรีรัมย์	76	60.65
สุรินทร์	71	61.38
เขต	74	62.63

ที่มา : จากการประเมินผลการดำเนินงาน โดยกลุ่มโรคติดต่อทั่วไป

1. จังหวัดบุรีรัมย์ มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ารายสุดท้าย ปี2550 จำนวน 2 ราย รายแรกเมื่อวันที่ 27 พ.ค.50 เป็นเพศชาย อายุ 34 ปี อยู่ ต.โบสถ์ อ.นางรอง กรอกยาสุนัขที่เลี้ยงไว้โดยมือสัมผัสกับปากสุนัข และไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งสุนัขยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนเช่นกัน รายที่สอง เมื่อวันที่ 21 มิ.ย.50 เป็นเพศชาย อายุ 29 ปี อยู่ ต.ชุมแสง อ.สตึก ถูกสุนัขกัด ไม่ได้ทำความสะอาดแผล ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และสุนัขก็ไม่ได้ฉีดวัคซีนเช่นกัน อัตราการถูกกัดร้อยละ 1.9 มีการตรวจพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในหัวสัตว์ต่อปีประมาณร้อยละ 50 ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนประมาณปีละ 19,307 ราย (ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนร้อยละ 75.86) การได้รับวัคซีนในสุนัขร้อยละ 60.65 จะเห็นว่า จ.บุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า เป็นลำดับแรกของพื้นที่สาธารณสุขเขต 5 เนื่องจากมีอัตราการถูกกัดสูงที่สุด และผลการตรวจพบเชื้อในสัตว์สูงสุดเช่นเดียวกัน ในขณะที่การได้รับวัคซีนของผู้ถูกสัตว์กัดยังไม่ถึงร้อยละ 90 และการได้รับวัคซีนของสัตว์ไม่เกินร้อยละ 80 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ถูกสัตว์กัดไปรับวัคซีนตามเกณฑ์มาตรฐานทุกคน และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการฉีดวัคซีนในสัตว์ให้ครอบคลุมกว่าร้อยละ

2. จังหวัดสุรินทร์ มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ารายต่อเนื่องทุกปีตั้งแต่ปี 2542 - 2551 (ยกเว้นปี 2547) อัตราการถูกกัด ร้อยละ 1.33 มีการตรวจพบเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าในหัวสัตว์ต่อปีประมาณร้อยละ 30 ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนประมาณปีละ 8,000 ราย (ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนร้อยละ 71.05) การได้รับวัคซีนในสุนัขร้อยละ 61.38 ซึ่งจ.สุรินทร์ น่าจะมีความเสี่ยงสูงเช่นกัน เนื่องจากยังคงมีการตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในปีที่ผ่านมา และในปี 2551 ก็มีผู้เสียชีวิต 1 รายที่อ.ศรีณรงค์ อัตราการถูกกัด เป็นลำดับที่ 2 รองจาก จ.บุรีรัมย์ และอัตราพบเชื้อในหัวสัตว์สูงถึงร้อยละ 30 ส่วนการได้รับวัคซีนของผู้ถูกกัดยังไม่ถึงร้อยละ 90 และการได้รับวัคซีนของสัตว์ไม่เกินร้อยละ 80 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งรัด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ถูกสัตว์กัดไปรับ วัคซีนตามเกณฑ์มาตรฐานทุกคน และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการฉีดวัคซีนในสัตว์ให้ ครอบคลุมกว่าร้อยละ 80 อย่างต่อเนื่องทุกปี

3. จังหวัดนครราชสีมา มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ารายสุดท้าย ปี 2546 อัตราการถูกกัดร้อยละ 1.24 มีการตรวจพบเชื้อ โรคพิษสุนัขบ้าในหัวสัตว์ต่อปีประมาณร้อยละ 6 ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนประมาณปีละ 15,005 ราย (ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนร้อยละ 83.78) การได้รับวัคซีนในสุนัขร้อยละ 75.65 เป็นจังหวัดที่ไม่มีรายงานผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า 2 ปีติดต่อกัน แต่ยังมีคนถูก สัตว์กัดสูงอยู่ และการได้รับวัคซีนของผู้ถูกสัตว์กัดยังไม่ถึงร้อยละ 90 และการได้รับวัคซีนของสัตว์ไม่เกินร้อยละ 80 ดังนั้น จึงควรเร่งรัด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ถูกสัตว์กัดไปรับวัคซีนตามเกณฑ์มาตรฐานทุกคน และประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการฉีดวัคซีนในสัตว์ให้ครอบคลุมกว่าร้อยละ 80 อย่างต่อเนื่อง

4. จังหวัดชัยภูมิ มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้ารายสุดท้าย ปี 2543 อัตราการถูกกัดร้อยละ 1.37 มีการตรวจพบเชื้อโรคพิษ สุนัขบ้าในหัวสัตว์ต่อปี ประมาณร้อยละ 15 ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนประมาณปีละ 2,600 ราย (ผู้ถูกกัดได้รับวัคซีนร้อยละ 66.67) การได้รับวัคซีนในสุนัขร้อยละ 53.31 จะเห็นว่าเป็นจังหวัดที่น่าจะปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า เนื่องจากไม่พบผู้ป่วย 5 ปี ติดต่อกัน แต่ยังมีคนถูกสัตว์กัดสูงอยู่ และการได้รับวัคซีนของผู้ถูกสัตว์กัดยังไม่ถึงร้อยละ 90 และการได้รับวัคซีนของสัตว์ ไม่เกินร้อยละ 80 ดังนั้น จึงควรเร่งรัดประชาสัมพันธ์ให้ผู้ถูกสัตว์กัดไปรับวัคซีนตามเกณฑ์มาตรฐานทุกคน และประสาน ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการฉีดวัคซีนในสัตว์ให้ครอบคลุมกว่าร้อยละ 80 อย่างต่อเนื่อง